

Folksam, KPA Pension, Greenpeace och WWF gemensamt på Brännpunkt, Svenska Dagbladet den 8 juni 2010:

Mitt i oljekatastrofen planerar oljebolag nya högriskprojekt

Oljekatastrofen i Mexikanska golfen har tvingat BP och många av bolagets investerare till insikten att ekonomisk utveckling är intimt förknippad med miljö- och klimatmässigt ansvarstagande. Samtidigt visar en ny rapport från miljöorganisationen Ceres och analysföretaget Riskmetrics att oljebolagens utvinning av oljesand i Kanada leder till massiva utsläpp av växthusgaser, förstörda ekosystem och förgiftade vattendrag. Verksamheten är på väg att bli världens största planlagda lokala miljökatastrof som dessutom har stora negativa globala klimateffekter – något som ågarna har all anledning att avstå ifrån.

Det pågående oljeutsläppet i den Mexikanska golfen är en tragisk påminnelse om hur mänskliga misstag och fallerande teknik kan få förödande konsekvenser för känsliga ekosystem. När det otänkbara hände den 20 april och BP:s oljerigg Deepwater Horizon exploderade 75 kilometer utanför Louisianas kust, skulle säkerhetssystem ha trätt in och stoppat oljan. Istället läcker nu oerhörda mängder olja ut i havet varje dag. Eftersom vi vet att det aldrig kommer att existera någon riskfri oljeutvinning vore det rimligt att helt avstå från sådan verksamhet i känsliga områden.

Miljökatastrofen i Mexikanska golfen är ett faktum, och vi kan bara hoppas att saneringsarbetet och ansträngningarna för att tätta läckan ska bli lyckosamt. Men samtidigt som arbetet med att stoppa läckaget, begränsa skadeverkningarna och sanera spillet pågår, finns andra potentiella miljökatastrofer som fortfarande kan undvikas.

Den energikrävande utvinningen av olja ur svåråtkomlig och lågkvalitativ oljesand i Kanada är en pågående och växande miljökatastrof. Oljesanden under den kanadensiska urskogen är en tjärliknande massa av sand och sandstenar, där porutrymmena mellan sandkornen är fyllda med tunga rester av bergolja. Praktiskt taget alla internationella oljebolag, inklusive BP, Shell och Statoil, har gjort stora satsningar för att försäkra sig om att få ta del av denna fossila kladdkaka, i ett område stort som hela Florida.

Utvinningen är inte bara ett vågspel med miljön utan också ett ekonomiskt högriskprojekt. För att motivera planerade investeringar på 120 miljarder dollar under nästa årtionde behövs ett stabilt oljepris på minst 65 dollar per fat, möjligen över 95 dollar. Dessutom innebär framtida priser på koldioxidutsläpp en stor osäkerhetsfaktor. Den nya rapporten bekräftar vad Greenpeace och WWF länge har hävdad, nämligen att oljesandshantering hotar att bli katastrofal ur miljösynpunkt. Rapporten visar dessutom på marknadsmässiga fakta som talar för att det kan bli en riktigt usel affär för oljebolagen.

Alla delägare i berörda oljebolag har med andra ord anledning att ställa krav på radikala förändringar av oljesandsstrategin – något som glädjande nog rycker allt närmare. Vid årets bolagsstämma i Statoil röstade flera investerare, inklusive Folksam och KPA Pension, för en

resolution från Greenpeace och WWF om att bolaget helt ska upphöra med sina försök till oljeutvinning ur oljesand i Kanada. Företrädare för nästan 2,5 procent av aktierna röstade för resolutionen eller avstod från att rösta med styrelsen. Det kan låta som en blygsam andel, men är en stark signal till den norska staten som äger 70 procent av aktierna. Företrädare för en tredjedel av det samlade privata kapitalet deltog vid stämman. Av dessa röstade hela 22 procent emot Statoils styrelse i oljesandsfrågan.

När frågan om oljesand nyligen avhandlades på BP:s stämma valde hela 15 procent av aktieägarna att antingen stödja en kritisk resolution eller avstå från att rösta emot. På Shells stämma valde 11 procent att inte stödja företagsledningens rekommendation om fortsatt oljeutvinning ur oljesand.

Att investeringarna i oljesand vuxit sig så stora, trots alla dånande varningsklockor, beror på att en till stora delar konservativ energibransch har få andra fossila alternativ att utveckla. Men framtidens vinnare kommer vi att finna bland de bolag som har kraft och mod att tänka bortom de klimatförstörande fossila bränslena. Exempelvis är utvecklingspotentialen på området förnybar energi närmast oändlig.

Tillsammans kan ansvarsfulla ägare påverka de stora oljebolagen i rätt riktning. För även om vi har delvis olika utgångspunkter så har vi många gemensamma mål – ingen av oss vill se ytterligare en förödande oljekatastrof, för att nämna ett av dem. Vi är övertygade om att oljesand inte går att utvinna utan att miljön och det globala klimatet sätts på spel.

Vår uppmaning till högsta ledningen för världens största oljebolag BP och övriga internationella storspelare i energibranschen är därför enkel: nu har ni chansen att tänka efter före. Upphör med oljesandprospekteringen och satsa på förnybara energilösningar. Det är det bästa ni kan göra – både för vår planet och för era aktieägare!